

Τα είδη του ἄν

Το ἄν χρησιμοποιείται ως:

α) Δυνητικό: συντάσσεται με:

- Οριστική ιστορικού χρόνου (δυνητική οριστική):
Εἰ ταῦτα ἀπήγγειλέ τις, τί ἄν ἐποιήσατε;
- Ευκτική κάθε χρόνου, εκτός του μέλλοντα (δυνητική ευκτική):
Ὁ ἀγαθός ἀνὴρ γένοιτ' ἄν ποτε καὶ κακός.
- Απαρέμφατο κάθε χρόνου, εκτός του μέλλοντα (δυνητικό απαρέμφατο):
Κακὸν ἄν οἰόμεθα τοῦτον ποιῆσαι.
- Μετοχή, εκτός της τελικής (δυνητική μετοχή):
Εώρα τό παρατείχισμα ῥαδίως ἄν ληφθέν.

Το δυνητικό απαρέμφατο και η δυνητική μετοχή ισοδυναμούν με δυνητική οριστική ή δυνητική ευκτική ανάλογα με τα συμφραζόμενα.

➤ Το ἄν με οριστική παρατατικού ή αορίστου είναι δυνατόν να δηλώνει κάτι που γινόταν κατ' επανάληψη στο παρελθόν (επαναληπτική οριστική):

Ἀναλαμβάνων οὖν αὐτῶν τὰ ποιήματα δηρώτων ἄν αὐτοὺς τί λέγοιεν.

β) Αοριστολογικό: συντάσσεται με υποτακτική και μεταφράζεται «τυχόν», «ίσως» ή μένει αμετάφραστο. Απαντά σε δευτερεύουσες πλάγιες ερωτηματικές (εισάγονται με το ὅπως), αναφορικές παραβολικές, αναφορικές υποθετικές, χρονικές υποθετικές και τελικές προτάσεις. Στις χρονικές υποθετικές προτάσεις που εισάγονται με τους χρονικούς υποθετικούς συνδέσμους ὅταν, ὅποτε, ἐπὶ, ἐπειδὴ:

Τοῦτ' ἐξήτασεν, ὅπως ἄν ἡ πρᾶξις γένηται. [πλάγια ερωτηματική]

Μὴ πέλθῃτε, πρὶν ἄν ἀκούσῃτε. [χρονική υποθετική]

Ὡς ἄν μάθῃς, ἀντάκουσον.[τελική]

Ὅποια ἄν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ᾗ, τοιοῦτον ἀνάγκη ἐστὶ καὶ τὸ φρόνημα ἔχειν.[αναφορική]

γ) Υποθετικό: συντάσσεται με υποτακτική και εισάγει δευτερεύουσες υποθετικές προτάσεις, οι οποίες μαζί με την απόδοση σχηματίζουν υποθετικό λόγο που δηλώνει το προσδοκώμενο ή την αόριστη επανάληψη στο παρόν και στο μέλλον:

Ἐάν ἐθέλῃ, πειράσομαι. [προσδοκώμενο]

δ) Ερωτηματικό: εισάγει δευτερεύουσες πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις ολικής άγνοιας οι οποίες εκφέρονται με υποτακτική:

Σκέψασθε ἄν ἀρέσκη τὸ λεχθέν.

ΑΣΚΗΣΗ 1: Στις παρακάτω προτάσεις να αναγνωρισθῇ το εἶδος του ἄν λαμβάνοντας υπόψη τη μετάφραση που δίνεται :

1. Γύμναζε σεαυτὸν πόνοις ἐκουσίοις, ὅπως ἄν δύνῃ καὶ τοὺς ἀκουσίους ὑπομένειν.
2. Ἄν παρὰ Σπαρτιάτῃ εὐρεθῇ χρυσὸς ἢ ἄργυρος, θανάτῳ ζημιούται.
3. Ἦλιος εἰ μὴ ἦν, ἐν νυκτὶ ἄν διήγομεν.

4. Εἰ τίς με ἔροιτο, οὐκ ἂν εἶποιμι.
5. Ἄν ζητῇς καλῶς, εὐρήσεις.
6. Ἐνταῦθα μένοιεν ἂν ὅσοι ἂν ὑμῶν βούλωνται.
7. Εἰ ἦσαν ἄνδρες ἀγαθοί, οὐκ ἂν ποτέ ταῦτα ἔπασχον.
8. Ναῦς ταχείας ἔχετε, ὥστε ἐπιπέσοιτε ἂν ἐξαίφνης.
9. Πάντες ὅπλα κατασκεύαζον, ὥστε ἔλεγον ἂν τίς την πόλιν πολέμου ἐργαστήριον εἶναι.
10. Ἄν οἱ ἄνθρωποι τήν δίκην καταλύσωσιν, ἀσφάλειαν οὐκ ἔξουσι.
11. Τάς ἀρετάς ἐπιτηδεύομεν, ὅπως ἂν ὡς μετά πλείστων ἀγαθῶν τόν βίον διάγωμεν.
12. Ὁ ἀγαθός ἀνὴρ γένοιτο ἂν ποτε καί κακός.
13. Εἰ ὀρθῶς ἡμεῖς ἐσκοποῦμεν, οὐκ ἂν οὕτως ἐπλανώμεθα.
14. Μηδενί δίκην δικάσης, πρὶν ἂν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσης.
15. Οἱ γεωργοὶ χρῶνται τοῖς καρποῖς, ὅπως ἂν βούλωνται.
16. Τὰ δίκαια πάντες, ἂν καί μή βούλωνται, αἰσχύνονται μή πράττειν.
17. Δυστυχέστατος τῶν ἀνθρώπων ἂν εἶην, εἰ τῆς πατρίδος ἀποστερηθεῖην.
18. Εἰ τοῦτο ἐποιοῦμεν, ἅπαντες ἂν ἐφεύγομεν.
19. Εἶη ἂν τις ἀνάληγτος, εἰ μηδέν φοβοῖτο.
20. Ὁ θάνατος πάντων, ὡς ἂν ὁ θεός βουληθῇ, ἔρχεται.
21. Τοῦτον ὁ Διογένης ἐπαινεῖ, ὅς ἂν ἐκὼν μηδέν κακὸν ποιῇ.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ:

1. Γύμναζε τον εαυτό σου με εκούσιους πόνους, για να μπορείς να υπομείνεις τους ακούσιους.
2. Αν σε Σπαρτιάτη βρεθεί χρυσάφι ή ασήμι, τιμωρείται αυτός με θάνατο.
3. Αν δεν υπήρχε ο ήλιος, θα ζούσαμε στο σκοτάδι.
4. Αν κάποιος με ρωτούσε, δε θα του απαντούσα.
5. Αν ψάχνεις σωστά, θα βρεις.
6. Εδώ θα μπορούσαν να μείνουν όσοι τυχόν από σας θέλουν.
7. Αν ήταν άντρες γενναίοι, δεν θα πάθαιναν ποτέ αυτά.
8. Έχετε τόσο γρήγορα πλοία, ώστε θα μπορούσατε να επιτεθείτε ξαφνικά.
9. Όλοι κατασκεύαζαν όπλα, ώστε θα έλεγε κάποιος ότι η πόλη είναι εργαστήριο πολέμου.
10. Αν οι άνθρωποι καταργήσουν τη δικαιοσύνη, ασφάλεια δεν θα έχουν.
11. Καλλιεργούμε τις αρετές μας, για να μπορούμε να ζούμε με όσο το δυνατόν περισσότερα αγαθά.
12. Ο καλός άντρας θα μπορούσε κάποτε να γίνει και κακός.
13. Αν εμείς σκεφτόμασταν σωστά, δε θα πέφταμε σε τέτοια πλάνη.

14. Για κανέναν μην εκδώσεις απόφαση, προτού ακούσεις την απολογία και των δύο μερών.
15. Οι γεωργοί χρησιμοποιούν τους καρπούς όπως θέλουν.
16. Όλοι, αν και δε θέλουν, ντρέπονται να μην εφαρμόζουν το δίκαιο.
17. Θα ήμουν ο πιο δυστυχισμένος από τους ανθρώπους, αν τυχόν στερούμουν την πατρίδα μου.
18. Αν κάναμε αυτό, όλοι θα είχαμε εξοριστεί.
19. Θα ήταν κανείς αναίσθητος, αν δε φοβόταν καθόλου.
20. Ο θάνατος όλων έρχεται όπως τυχόν (ή όταν ίσως) το θελήσει ο θεός.
21. Ο Διογένης επαινεί αυτόν που εκούσια δεν κάνει κανένα κακό.

ΑΣΚΗΣΗ 2 : Να προσδιορίσετε το είδος του ἄν στις παρακάτω προτάσεις :
--

1. Ἄν τι λέγῃς παρὰ ταῦτα, μάτην ἐρεῖς.
2. Τῷ ἀνδρί, ὃν ἄν ἔλησθε, πείσομαι.
3. Οὐ μείζον οὐδὲν ἄν ὑμῖν γένοιτ' ἀγαθόν.
4. Ἄν αὐτῷ διδῶς ἀργύριον καὶ πείθῃς ἐκεῖνον, ποιήσει καὶ σὲ σοφόν.
5. Σὺ μὲν κομίζεις ἄν σεαυτόν.
6. Εἰ μὴ πατήρ ἦσθα, εἶπον ἄν σ' οὐκ εὖ φρονεῖν.
7. Ἄν ἡμῖν ἀρέσκη ἢ παρασκευή, ψηφίσασθε.
8. Νῦν δὲ δὴ τί ἄν οἰόμεθα παθεῖν;
9. Τοῦτο αὐτὸ νῦν δίδασκε, ὅπως ἄν ἐκμάθω.
10. Οὐδὲν ἄν ἀκούσατε ἡδέως ἀγαθὸν παρὰ Θηβαίων.
11. Ὁ παῖς μὴ ἐλθόντος τοῦ ἱατροῦ ἀπέθανεν ἄν.
12. Οἶδα αὐτοὺς ἐλευθέρους ἄν ὄντας, εἰ τοῦτο ἔπραξαν.
13. Ἄκουσον, ὥς ἄν μάθῃς.
14. εἰ μὴ εἶχομεν, ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἄν ἦμεν
15. ἐὰν ἡμεῖς ἐπιχειρῶμεν τὰ αὐτὰ λόγῳ ψιλῷ κοσμεῖν, τάχ' ἄν δεύτεροι φαινοίμεθα
16. Τὰς ἀρετὰς ἐπιτηδεύομεν ὅπως ἄν διάγωμεν.
17. Τοῦτο αὐτὸ νῦν δίδασκε, ὅπως ἄν ἐκμάθω.

Οι προτάσεις χωρίζονται σε **κύριες και δευτερεύουσες**. Κύρια είναι η πρόταση που δεν εξαρτάται από άλλη και συνήθως κάποια άλλη πρόταση την συμπληρώνει (πολλές φορές αναφέρεται ως κριτήριο το εξής πως η «κύρια πρόταση έχει ολοκληρωμένο νόημα και μπορεί να σταθεί μόνη της στο λόγο», κάτι που δεν «αποδεικνύεται» πάντα), ενώ η δευτερεύουσα είναι αυτή που συμπληρώνει το νόημα μιας άλλης πρότασης, να προσδιορίσει μια άλλη πρόταση απ' την οποία εξαρτάται (δεν μπορεί να σταθεί μόνη της στο λόγο) και εισάγεται με κάποιον σύνδεσμο ή μια αντωνυμία.

Σε κάθε περίοδο ή ημιπερίοδο πρέπει να υπάρχει μια κύρια πρόταση. π.χ. Κῦρος ἔλεγεν ὅτι ἡ ὁδὸς ἦν πρὸς βασιλέα μεγάλη. (Ο Κύρος είχε την άποψη ότι η οδός προς τον βασιλιά (για να φτάσει κάποιος το βασιλιά) ήταν μεγάλη). Κύρια πρόταση Κῦρος ἔλεγεν, δευτερεύουσα πρόταση ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μεγάλη, η δευτερεύουσα αποτελεί αντικείμενο στο ρήμα της κύριας πρότασης, άρα εξαρτάται από εκείνη. Η κύρια πρόταση δεν εξαρτάται από άλλη πρόταση.

Οι προτάσεις συνδέονται μεταξύ τους: α) *κατά παράταξη*, β) *καθ' υπόταξη (κατά υπόταξη)*.

ΠΑΡΑΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ: Γίνεται με τους λεγόμενους παρατακτικούς συνδέσμους, δηλαδή συμπλεκτικούς (τέ, καί, οὔτε, μήτε, οὔδε, μηδέ), διαζευκτικούς (ἢ, ἤτοι-ἢ, εἴτε-εἴτε, ἐάντε-ἐάντε, ἄντε-ἄντε, ἤντε-ἤντε), αντιθετικούς (μέν, δέ, μέντοι, ἀλλά, ἀλλά μήν, οὐ μήν, ὅμως, καίτοι). Οι παρατακτικοί σύνδεσμοι συνδέουν μεταξύ τους **ισοδύναμες προτάσεις**, δηλαδή ή κύριες ή δευτερεύουσες.

Προσοχή! Ως παρατακτικοί σύνδεσμοι που εισάγουν κύριες προτάσεις χρησιμοποιούνται:

α) Ο αιτιολογικός **γάρ**. (γιατί)

β) Πάντα οι συμπερασματικοί σύνδεσμοι **ἄρα, δὴ, οὖν, γοῶν, οὖκουν, τοίνυν, τοιγαροῦν, τοιγάρτοι**, και ο **ὥστε** μετά από τελεία ή άνω τελεία (μεταφράζονται: επομένως, γι' αυτό, λοιπόν, έτσι). π.χ. Οἰμωγὴ ἐκ τοῦ Πειραιῶς εἰς ἄστν διῆκεν ὥστε ἐκείνης τῆς νυκτός οὐδεῖς ἐκοιμήθη.

γ) Οι αιτιολογικοί **ἐπεὶ** και **ὥς** μετά από τελεία ή άνω τελεία. (γιατί, επειδή)

δ) Κύρια πρόταση εισάγει επίσης και η αναφορική αντωνυμία **ὅς, ἥ, ὃ** στην αρχή περιόδου ή ημιπεριόδου (μεταφράζεται: αυτός, -ή, -ό)

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ: Οι καθ' υπόταξη συνδεόμενες προτάσεις είναι δευτερεύουσες. Χωρίζονται σε **ονοματικές**, που χρησιμοποιούνται ως ονόματα (ουσιαστικό, επίθετο), υποκείμενα, αντικείμενα, κατηγορούμενα, ονοματικοί προσδιορισμοί και **επιρρηματικές**, που χρησιμοποιούνται ως επιρρηματικοί προσδιορισμοί του χρόνου, της αιτίας κ.λ.π.

Πλήρης χαρακτηρισμός δευτερευουσών προτάσεων.

α) **είδος πρότασης**, π.χ. ειδική, αναφορική, αιτιολογική, (ονοματική ή επιρρηματική)

β) **πώς εισάγεται**, δηλαδή με ποιον σύνδεσμο εισάγεται, π.χ. με τον **ὅτι, ἐπεὶ, ἐπειδὴ** κτλ.

γ) **πώς εκφέρεται**, εδώ αναφέρουμε την έγκλιση στην οποία εκφέρεται και συνήθως το δηλώνει, π.χ. εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό (κρίσεως ή επιθυμίας)

δ) **συντακτικός ρόλος**, π.χ. αντικείμενο στο ρήμα της κύριας πρότασης,

ε) **από ποιον όρο της κύριας πρότασης εξαρτάται**.

Π.χ. Λέγει ὁ κατήγορος ὡς ὑβριστής εἰμί. Κύρια πρόταση: λέγει ὁ κατήγορος, δευτερεύουσα πρόταση ὡς ὑβριστής εἰμί.

Πλήρης χαρακτηρισμός δευτερευουσας πρότασης

α) **είδος πρότασης:** δευτερεύουσα ειδική πρόταση, εξαρτάται από το λεκτικό ρήμα λέγω.

β) **εισάγεται**: εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο *ὥς ο* οποίος δηλώνει υποκειμενικό κρίση (π.χ. *ὅτι* τάχα, *πῶς* τάχα).

γ) **εκφέρεται**: εκφέρεται με *απλή οριστική* και δηλώνει το βέβαιο το πραγματικό.

δ) **συντακτικός ρόλος**: αποτελεί *αντικείμενο* του ρήματος λέγει της κύριας πρότασης.

ε) **εξαρτάται**: η πρόταση εξαρτάται από το ρήμα της κύριας πρότασης λέγει, αρκτικού χρόνου.

Οι δευτερεύουσες προτάσεις εκφέρονται με:

Απλή οριστική (εκφράζει το πραγματικό, το βέβαιο)

Δυνητική οριστική (εκφράζει το δυνατόν να γίνει στο παρελθόν ή το αντίθετο του πραγματικού, «θα» + παρατατικός)

Δυνητική ευκτική (εκφράζει το δυνατόν στο παρόν και στο μέλλον, «είναι δυνατόν να, μπορεί να»)

Υποτακτική (βουλευτική, απορηματική (απορία)) (εκφράζει το προσδοκώμενο με βεβαιότητα)

Ευκτική του πλαγίου λόγου: Όταν το ρήμα εξάρτησης είναι ιστορικού χρόνου, η έγκλιση της δευτερεύουσας πρότασης μπορεί να τεθεί εκτός της οριστικής ή υποτακτικής ιστορικού χρόνου και σε ευκτική που ονομάζεται του πλαγίου λόγου, εκφράζει γνώμη υποκειμενική για γεγονότα του παρελθόντος ή μετριοπαθή έκφραση προσωπικής γνώμης, π.χ. η πρόταση *Κῦρος ἔλεγεν ὅτι ἡ ὁδὸς ἦν πρὸς βασιλέα μεγάλη*, μπορεί να αντικατασταθεί από την πρόταση *Κῦρος ἔλεγεν ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο (εἴη) πρὸς βασιλέα μεγάλη*. (Ο Κύρος εξέφραζε την άποψη ότι η οδός προς τον βασιλιά (για να φτάσει κάποιος τον βασιλιά) ήταν μεγάλη). Η ευκτική του πλαγίου λόγου μπορεί να ανήκει σε προτάσεις κρίσεως ή επιθυμίας, αν αντικαθιστά υποτακτική.

Σύνδεσμοι παρατακτικοί:

1. συμπλεκτικοί: *τέ, καί, οὔτε, μήτε, οὐδέ, μηδέ.*
2. Αντιθετικοί: *μέν, δέ, ἀλλά, ὅμως, καίτοι, μὴν (=όμως), καὶ μὴν, ἀλλά μὴν*
3. Διαχωριστικοί ή διαζευκτικοί: *ἢ, ἥτοι, εἴτε, ἔάντε, ἄντε, ἦντε*
4. Συμπερασματικοί: *οὖν, ἄρα, δή, γοῦν, τοίνυν, οὖκουν, οὐκοῦν, τοι-γάρτοι*
5. Αιτιολογικοί: *γάρ.*

Σύνδεσμοι υποτακτικοί:

1. Ειδικοί: *ὅτι, ὥς.*
2. Ενδοιαστικοί: *μή, μή οὐ*
3. Αιτιολογικοί: *ὥς, ὅτι, διότι, ἐπεὶ, ἐπειδὴ*
4. Τελικοί: *ἵνα, ὅπως, ὥς*
5. Παραχωρητικοί: *εἰ καί, ἂν καί, καί εἰ, καὶ ἂν, οὐδ' ἔάν, μηδ' ἔάν.*
6. Υποθετικοί: *εἰ, ἔάν, ἂν, ἥν*
7. Χρονικοί: *ὥς, ὅτε, ὁπότε, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ἄχρι, μέχρι, ἕως, ἔστε, ἡνίκα, πρίν.*

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Να αναγνωρίσετε τις επιρρηματικές δευτερεύουσες προτάσεις, να πείτε *πῶς* εισάγονται, *πῶς* εκφέρονται και τι δηλώνουν:

1. Τήν μητέραν ἐμακάριζον, οἷων τέκνων ἔτυχε
2. Οὐδεὶς οὕτως ἀνόητος ἐστίν, ὅστις πόλεμον πρό εἰρήνης αἰρεῖται

3. Δεῖ πρεσβείαν πέμπειν, ἥτις ταῦτα ἐρεῖ
4. Ἄ μή προσήκει, μήτ' ἄκουε, μήθ' ὄρα.
5. Ἀνεπαύοντο ὅπου ἕκαστος ἐτύγχανεν.
6. Λέγει πράγμα, ὃ γίγνεται.
7. Οὐκ ἔστιν ουδεὶς, ὅστις οὐχ αὐτόν φιλεῖ
8. Θαυμαστόν ποιεῖς, ὅς ἡμῖν οὐδέν δίδως
9. Σίτω τοσούτῳ ἐχρήτο Σωκράτης, ὅσον ἡδέως ἥσθιε.
10. Ὅπως γινώσκετε, οὕτω και ποιεῖτε.
11. Ἐφάνη κονιορτός, ὥσπερ νεφέλη λευκή ἠΰξηται.
12. Χαλεπώτεροι ἔσονται ὅσοι νεώτεροι εἰσὶ.
13. Ἀθηναῖοι ἐνόμιζον λελύσθαι τὰς σπονδάς, διότι εἰς χεῖρας ἦλθον.
14. Δέομαι σου παραμεῖναι, ὡς ἐγὼ οὐδ' ἂν ἐνός ἡδῖον ἀκούσαιμι ἢ σοῦ.
15. Οἱ στρατηγοὶ ἐθαύμαζον, ὅτι Κῦρος οὐ φαίνοιτο.
16. Ὅτι μὲν ὀργίζεσθε, οὐ θαυμάζω.
17. Εὐδαίμων μοι ὁ ἀνὴρ φαίνεται, ὡς ἀδεῶς καὶ γενναίως ἐτελεύτα.
18. Ταῦτα πράττετε, ἵνα ἡ πόλις εὐδαιμονῇ.
19. Μένων δῆλος ἦν ἐπιθυμῶν ἄρχειν, ὅπως πλείω λαμβάνοι.
20. Κῦρος ᾤετο φίλων δεῖσθαι, ὡς συνεργούς ἔχοι.
21. Κόλαζε τὰ πάθη, ἵνα μή ὑπὸ τούτων κολασθῇς.
22. Ἔδωκε χρήματα, ὅπως ἂν μᾶλλον τῆς εἰρήνης προσδέοιντο.
23. Ἐνταῦθα ἐπιπίπτει χιὼν ἄπλετος, ὥστε ἀπέκρυσσε καὶ τὰ ὅπλα καὶ τοὺς ἀνθρώπους.
24. Ξενοφῶν καὶ Χειρίσοφος διεπράξαντο, ὥστε λαβεῖν τοὺς νεκρούς.
25. Οἱ θεοὶ οὕτως ἐσήμηναν, ὥστε καὶ ἰδιώτην ἂν γινῶναι.
26. Τίς οὕτω δεινὸς λέγειν, ὥστε σέ πείσαι;
27. Ἐνετύγχανον τάφροις ὕδατος πλήρεσιν, ὡς μή δύνασθαι διαβαίνειν ἄνευ γεφυρῶν.
28. Εἰ βούλει, μένε.
29. Πάντων ἀθλιώτατος ἂν γενοίμην, εἰ φυγὰς ἀδίκως καταστήσομαι.
30. Οὐκ ἂν ἐγὼ ἐστασίαζον, εἰ ἄλλον εἴλεσθε.
31. Ἐὰν ἐμε ἀποκτείνητε, βλάψετε ὑμᾶς αὐτοὺς.
32. Ἦν σεισμὸς γένηται, τέρας νενόμισται.
33. Τῶν ἐχθρῶν εἴ τινα λάβοιεν, ἀπέκτεινον.

34. Σωκράτης οὐκ ἔπινεν, εἰ μὴ διψῶη.
35. Ὅτε ἡ μάχη αὕτη ἐγένετο, Τισσαφέρνης ἐν Σάρδεσιν ἔτυχε ὦν.
36. Μαινόμεθα πάντες, ὁπότεν ὀργιζώμεθα.
37. Ἐκέλευσε πορεύεσθε ἡσυχως, ἕως ἄγγελος ἔλθοι.
38. Ὅσakis κεχορήγηκε, πᾶσι τοῖς χοροῖς νενίκηκε.
39. Ὅταν πλεῖστα τίς ἔχη, τότε πλεῖστοι τούτῳ φθονοῦσιν.
40. Μὴ ἀπέλθῃτε, πρὶν ἂν ακούσῃτε.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΟΝΟΜΑΤΙΚΕΣ

Να αναγνωρίσετε τις δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις, το συντακτικό τους ρόλο, τον τρόπο που εισάγονται και εκφέρονται.

1. Πρωταγόρας ἐρωτᾷ εἰ οὐκ αἰσχύνομαι τὰ ἀγαθὰ δεινὰ καλῶ.
2. Ἀπορεῖς εἰ διδακτόν ἐστὶ ἡ ἀρετή.
3. Ἐβουλεύοντο εἴτε κατακαύσωσι τοὺς Θηβαίους εἴτε ἄλλο τι χρήσωνται.
4. Ἡρακλῆς ἠπόρει ποτέραν τῶν ὁδῶν τράπηται.
5. Εἰπέ μοι, ποιόν τι νομίζεις εὐσέβειαν εἶναι.
6. Οὐκ οἶδα ὅπως ἔχει παιδείας βασιλεύς.
7. Οὐκ ἔχω τί λέγω.
8. Κῦρος ἤρετο τίς ὁ θόρυβος εἷη.
9. Ἐκ τούτου ἐρωτῶσι, εἰ τις ἐθέλοι συμπορεύεσθαι.
10. Οἱ περσικοὶ νόμοι ἐπιμέλονται ὅπως μὴ τοιοῦτοι ἔσονται οἱ πολῖται.
11. Νῦν δέ φοβοῦμαι μὴ τινες ἐπιτιμήσωσι ἡμῖν.
12. Ξενοφῶν ἔδεισε μὴ κακά γένοιτο τῇ πόλει.
13. Φοβοῦμαι μὴ ἀληθές ἐστι.
14. Ἐδεδοίκει μὴ πολλῶ μᾶλλον αὐτοῦ παρεσκευασμένα ἂν ἦσαν.
15. Ὁρᾶτε μὴ πάθωμεν ταῦτα.
16. Δεινὸν ἐφαίνετο μὴ τινα καὶ εἰς τοὺς ἄλλους Ἑλλήνας διαβολὴν σχοῖεν.
17. Ὅρα μὴ ὁ σοφιστὴς ἐξαπατήσῃ ἡμᾶς.
18. Κίνδυνος ἐστὶν μὴ μεταβάλλωνται καὶ γένωνται μετὰ τῶν πολεμίων.
19. Νῦν δὴ φοβούμεθα μὴ ἀμφοτέρων ἅμα ἡμαρτήκαμεν.
20. Μενέλαον ἔχε τρόμος, μὴ τι πάθοιεν Ἀργεῖοι.

21. Οἶδα ὅτι ἔψονται πολλοί.
22. Ὅρας ὅτι σύ πρῶτος αἰτιᾷ τόν κλέπτοντα καί ἀρπάζοντα.
23. Ἦγγέλθη αὐτῷ ὅτι Μέγαρα ἀφέστηκε.
24. Φανερόν ἦν ὅτι οὐδέν κακόν ἐγεγόνει.
25. Ἀκούω τινά διαβάλλειν ἐμέ.
26. Οὐκ ἂν ἀρνηθεῖεν ἔνιοι ὥς οὐκ εἰσι τοιοῦτοι.
27. Ἐλεγεν ὅτι λύσοι τάς σπονδάς.
28. Δῆλον ἐστίν ὅτι οὐκ ἂν προύλεγεν εἰ μή ἐπίστευεν ἀληθεύσειν.
29. Ἐλεγεν ὅτι ἀδικοῖεν.
30. Οὐποτε ἐρεῖ οὐδεῖς, ὥς ἐγώ προδούς Ἑλληνας τήν τῶν βαρβάρων φιλίαν εἰλόμην.
31. Ὅν οἱ θεοὶ φιλοῦσιν ἀποθνήσκει νέος.
32. Οἱ παρά τούτων ῥηθέντες λόγοι καί δι' οὓς ἅπαντα ἀπώλετο.
33. ὦ Κλέαρχε, ἀπόφηται γνώμην, ὅ,τι σύ δοκεῖ.
34. Ἦλθε τό ναυτικό τῶν βαρβάρων, ὃ τίς οὐκ ἂν ἰδὼν ἐφοβήθη.
35. Ὁ Φίλιππος ἐστίν ὅ,τι ἂν εἴποι τις.
36. Καί Βοιωτῶν παραχρηῖμα συνέλαβον ὅσοι ἦσαν ἐν τῇ Ἀττικῇ.
37. Ἐγώ καί ὧν κρατῶ μενοῦμεν παρά σοί.
38. Οὐκ αἰσχύνεσθε οὔτε θεούς οὔτε ἀνθρώπους οἵτινες προύδοτε ἡμᾶς.
39. Κῦρος ἔχων οὓς εἴρηκα ὠρμᾶτο.
40. Οἷς ταῦτα ἀρέσκει κάλαμον φέρειν ἐδόκει.

